

LABORATUVARLARIN GÜNCEL SORUNLARI

Dr. Aynur Eren Topkaya

Tıp Doktoru, Profesör, Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı

Bilindiği üzere Ağustos ayında yurtdışı seyahat öncesi yapılacak testler için özel kurumların kendilerinin kit temin ederek Bakanlıkça üst limitleri belirlenmiş ücret karşılığında test çalışmalarının önü açıldı. Sağlık Bakanlığı'nın ilgili yazısı ile mikrobiyoloji ruhsatı bulunan tüm özel hastane veya laboratuvarlarda PCR testi çalışması uygun görüldü. Oysa birçok özel kurumda tıbbi mikrobiyoloji Uzmanı bulunmamaktadır. Bu testler tıbbi mikrobiyoloji yetkinliği gerektiren, gerekli biyogüvenlik önlemi ile çalışması gereken ve laboartauvar fiziksel yapısının da özellikli olması gereken testlerdir. Laboratuvarların Tıbbi Laboratuvarlar Yönetmeliği'ne uygun tıbbi mikrobiyoloji laboratuvarı kalifikasyonuna sahip olması, laboratuvar güvenliği şartlarını sağlaması önemlidir. Bu hem test güvenliği hem de çalışan sağlığı açısından gözardı edilmemesi gereken bir durumdur.

Öte yandan PCR testi çalışması ve yorumlanmasında otomatik cihaz kullanımı söz konusu değildir. Örneğin alınışından sonucun raporlanmasına kadar geçen süreç tıbbi mikrobiyoloji uzmanının kontrolünde olmalıdır. Bu nedenle kurumların alt yapısı ve personel kadrosuna bakılmaksızın özel sağlık kurumlarına yetki verilmiş olması halk sağlığı ve çalışan sağlığı açısından riskler taşımaktadır.

Test kiti ile ilgili sorunlar da mevcuttur. Örneğin kamu bünyesindeki laboratuvarlar için testlerin temini Halk Sağlığı Kurumu'nca yapılmaktadır. Ancak kiti merkezde yeterince kontrol edilmeden sahaya dağıtıldığı için ilk dağıtımların ardından hasta örnekleriyle çalışıldığında uygunsuzları tesbit edilebilmektedir. Örneğin son bir ay içinde üç farklı firmadan kit tedarik edilmesi söz konusu olmuştur. İstanbul gibi büyük bir şehirde bir merkeze bırakılan test kiti için her kurum kendisi kurye bulmak zorunda kalmıştır. Bu nedenle kit ve sarf malzeme temininde zorluklar yaşanmıştır.

COVID-19 PCR testlerinin kamuda veya özel sektörde tıbbi mikrobiyoloji yetkinliği bulunmayan (bkz: TUEK Çekirdek Eğitim Müfredatları) branşların sorumluluğunda yapılması doğru bir yaklaşım değildir.

Ülke genelinde pandeminin başlangıcından bu yana altı aylık süre geçmesine rağmen halen test raporlama ile ilgili sorunlar devam etmektedir.

Halk Sağlığı Kurumunun HSYS sistemi ile laboratuvarların LBYS sistemi arasında zaman zaman veri aktarım sorunu yaşanmaktadır. Ayrıca HSYS'nin hastanelerin HIS sistemi ile entegre olmaması nedeniyle iki ayrı sisteme sonuç kaydetmek test raporlama süresini uzatmaktadır.

SAĞLIK ÇALIŞANLARININ SAĞLIĞI

